

Forslag A 1977/UHN
Behandles af Udvalget for et Holdbart Norden

Betænkning over medlemsforslag om transparens kring fossila resurser (A 1977/UHN)

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at främja insatser för att öka kunskapen om tillgången till och utvinningen av fossila bränslen på internationella arenor

Samt at Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at samarbeta med internationella initiativ för att öka transparensen kring de nordiska fossila resurserna och deras utvinning

Baggrund

Trots ökande insatser för att möta den akuta klimatkrisen går arbetet med att begränsa förbränningen av fossila bränslen alltför långsamt på alla politiska nivåer. För att påskynda övergången från fossila bränslen till förnybara energikällor är det avgörande att beslutsfattare har tillgång till detaljerad information om såväl tillgången till som utvinningen samt den planerade utvinningen av fossila bränslen i de nordiska länderna samt globalt. Öppenhet och transparens kring de tillgängliga fossila resurserna är dock ännu denna dag ingen självklarhet.

Flera internationella insatser görs för att lyfta problematiken på bordet. FN:s miljöprogram (UNEP) lanserar med jämna mellanrum en Production Gap Report som beskriver i vilken grad världens regeringar planerat för utvinning av fossila bränslen i förhållande till vad som ryms inom Parisavtalets 1,5-gradersmål. UNEP samarbetar samtidigt med ett nytt internationellt initiativ – the Global Registry of Fossil Fuels¹ som tillgängliggör statusen på de fossila resurserna land för land vad gäller framför allt uppskattade tillgångar och produktionsvolym.

Eftersom öppenhet och transparens sedan länge tillhört de nordiska kärnvärderingarna vore det helt naturligt för de nordiska länderna att tillämpa dessa också mycket mer i klimatarbetet. Det kan med fördel göras på två fronter. För det första kunde Norden vara mer transparent med de nationella fossila resurserna och deras (kommande)

¹ [Global Registry of Fossil Fuels \(fossilfuelregistry.org\)](https://www.fossilfuelregistry.org/)

användning. I sammanhanget är det också viktigt att främja samarbetet mellan nordiska forskningsinstitutioner och internationella organisationer för att utveckla metoder för att beräkna klimat- och miljöeffekter av de nordiska fossila resurserna.

För det andra kunde Norden mer aktivt delta i internationella initiativ och avtal som syftar till att standardisera rapporteringen av fossila resurser och (planerad) utvinning, och att främja ökad transparens på global nivå. Norden kan spela en mycket aktivare roll i att forma globala normer och riktlinjer för att exempelvis undvika att länder inte underrapporterar skadliga klimateffekter.

I en tid då klimatförändringarna kräver snabba och beslutsamma åtgärder är ökad transparens kring fossila bränslen av yttersta vikt för ett välinformerat beslutsfattande. Att bidra till en bättre förståelse av de utmaningar vi står inför är avgörande för att accelerera övergången mot en mer hållbar och klimatsmart framtid.

Som et led i den videre behandling af forslaget besluttede udvalget at fremsætte følgende spørgsmål til regeringerne

1. Vil de nordiske regeringer redegøre for hvordan man rapporterer om fossile ressourcer og anvendelsen af dem?
2. Vil de nordiske regeringer redegøre for hvordan man engagerer sig i arbejdet for at få en korrekt rapportering af de skadelige klimaeffekter ved udvinding af fossile resurser?
3. Hvordan arbejder de nordiske lande internationalt for at øge transparens og kundskaben om fossile ressourcer?

Af svaret omhandlende 'Kan de nordiska regeringarna redogöra för hur man rapporterar om fossila resurser och användningen av dem? fremgår det at

- information om Norges produktion och export av petroleumprodukter är offentligt tillgänglig och finns bland annat här: Produksjon, transport og eksport - Norskpetroleum.no.
- Information om Danmarks produktion, export och import av oljeprodukter är också offentligt tillgängliga via den årliga energistatistiken här: <https://ens.dk/service/statistik-data-noegletal-og-kort/maanedlig-og-aarligenergistatistik>
- Island, Finland og Sverige utvinner inte några fossila resurser

For så vidt angår spørgsmål 2 'Kan de nordiska regeringarna redogöra för hur man engagerar sig i arbetet med att få en korrekt rapportering av skadliga klimateffekter vid utvinning av fossila resurser' fremgår det at de nordiska länderna rapporterar uppgifter om växthusgasutsläpp och upptag, inklusive växthusgasutsläpp från torvutvinning samt växthusgasutsläpp från användning av torv och fossila bränslen till FN:s klimatkonvention, Parisavtalet och EU. Ländernas senaste utsläppsrapporteringar finns här: National Inventory Submissions 2023 | UNFCCC. Beräkningen av växthusgasutsläpp görs i enlighet med IPCC:s anvisningar.

For så vidt angår svar på spørsmål 3 om 'Hur arbetar de nordiska länderna internationellt för att öka transparensen och kunskapen om fossila resurser? Henneser der til at Nordiska ministerrådets arbetsgrupper har de senaste åren gjort flera utredningar om ämnet, bl.a.

- Projektet Klimatomställning i Norden som har skapat ett gemensamt kunskapsunderlag och bidragit till att förmedla de nordiska erfarenheterna internationellt.

Internationalt deltagar de nordiske lande

- i OECD:s och IEA:s arbete og projektet Net-zero och IFCMA-projekten (Inclusive Forum om Carbon Mitigation Approaches).
- I IPCC:s arbete har de nordiska länderna deltagit aktivt i behandlingen av energisektorn och fossila teman, till exempel genom beslut om att utarbeta en metodrapport om koldioxidavskiljning, användning och lagring (CCUS).
- Aktive i Mitigation Work Programme och Just Transition Work Programme
- I reglering av utsläpp genom EU:s utsläppshandelssystem bidrar till transparens och utsläppsreduktioner från utvinning och användning av fossila bränslen.
- I Clean Development Mechanism (CDM) som bidragit till att ge bättre översikt över utsläpp och möjligheter till utsläppsreduktioner från sektorn.
- Norge har bidragit i arbetet med att utveckla metoder för utsläppsräkenskaper för aktuella källor i FN:s klimatpanel.
- Som aktiv medordförande i den globala klimatalliansen Beyond Oil and GasAlliance (BOGA) arbetar Danmark för en gradvis och rättvis utfasning av olje- och gasproduktion internationellt.
- De nordiska länderna har också undertecknat den globala metandeklarationen från COP26 (Global Methane Pledge).

Udvalgets synspunkter

Socialdemokratiske Gruppe og Nordisk Grøn Venstre støtter forslaget. Mittengruppen understregede vigtigheden af at sikre transparens og at Norden er en vigtig international aktør når det kommer til åbenhed og stille data til rådighed for offentligheden. Nordisk Frihed tilkendegav at forslaget er for vidtrækkende i forhold til at adressere nationale forhold og ønsker derfor ikke at støtte forslaget.

Udvalget noterer med stor interesse svar fra regeringerne vedrørende afrapportering relateret til produktion af fossile ressourcer, herunder landenes anvendelse af anerkendte metoder for afrapportering samt det omfattende internationale engagement i at få en korrekt rapportering av skadliga klimategger ved utvinning av fossila resurser, og understreger vigtigheden i at fortsætte dette arbejde, samt sikre transparens i afrapporteringerne.

Udvalget understreger betydningen af at Norden arbejder tæt sammen omkring afrapportering, metodeudvikling og løbende sikre transparens af data omhandlende nordiske data, og ser med interesse på Projektet 'Klimatomställning i Norden' som har

skapat ett gemensamt kunskapsunderlag och bidragit till att förmedla de nordiska erfarenheterna internationellt. Udvalget ser gerne at dette samarbejde fortsætter og ikke mindst følges op af yderligere tiltag.

Kiruna, den 25. juni 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP), Norge